BÅTHISTORISKA
RIKSFÖRBUNDET

TRE FRÅGOR TILL RIKSDAGSPARTIERNA INFÖR VALET 2026

Förbundsordförande Dan Thorell
Vice förbundsordförande Axel Wenblad
Båthistoriska Riksförbundet
ordforande@bhrf.se

BAKGRUND

BHRF arbete för att stärka bevaranderätten för det flytande kulturarvet fortgår med oförändrad energi.

Sverige har ett rikt båt- och skeppshistoriskt kulturarv som till största del förvaltas av ideella krafter och med privata medel. Det saknas idag särskild lagstiftning som skyddar bredden av det rörliga kulturarvet och såväl regering som riksdag har agerat för att ta fram en lagstiftning som skyddar det transporthistoriska kulturarvet, så här långt utan resultat.

BHRF genomför just nu en förstudie/kartläggning av det svenska flytande (maritima) kulturarvet för att skapa ett kunskapsunderlag som kan vägleda framtida beslut om bevarande och utveckling.

BHRF har ställt följande tre frågor till våra riksdagspartier inför valet 2026:

1. Hur vill ni arbeta för en lagstiftning för att ge det flytande kulturarvet ett starkare skydd?
2. Vilka åtgärder vill ni vidta för att öka den statliga finansieringen (till exempel anslag, ROT-liknande stöd, lägre moms)?
3. Hur vill ni öka medvetenheten om det flytande kulturarvet genom till exempel uppdrag till berörda myndigheter.

BHRF:s sammanfattande kommentarer

Alla politiska partier i riksdagen har svarat på enkäten, det visar på ett intresse för det flytande kulturarvet vilket är mycket glädjande.

Svaren innehåller ett antal förslag för att stärka regelverket i allmänna termer utan att vara mer precisa.

Några svar hänvisar till Riksantikvarieämbetets utredning från 2018 om en lagstiftning till stöd det rörliga kulturarvet. Den utredningen har dock regeringen lagt till handlingarna.

Flera svar innehåller tankar om ett ökat stöd. Ett exempel är sponsrings- och gåvoavdrag inom kulturen i stort där en utredning kommer med ett förslag i maj. Andra vill utöka stödet till ideella organisationer.

När det gäller åtgärder för att öka medvetenheten om det flytande kulturarbetet hänvisar fler till expertmyndigheternas roll som kan tydliggöras i regleringsbreven. Även stödet till ideella organisationer lyfts fram.

Sammantaget visar svaret på en förståelse för och en vilja att stärka stödet för det flytande kulturarvet. Hur det manifesteras i konkreta åtgärder efter valet återstår att se. BHRF kommer att följa utvecklingen noga.

Förbundsordförande Dan Thorell / Vice förbundsordförande Axel Wenblad

VÄNSTERPARTIET

1. Hur vill ni arbeta för en lagstiftning för att ge det flytande kulturarvet ett starkare skydd?
Vi har i dagsläget inga specifika förslag för det flytande kulturarvet men vår hållning är att hela det rörliga kulturarvet ska ha ett regelverk och finansiering som är anpassat för dess bevarande.

2. Vilka åtgärder vill ni vidta för att öka den statliga finansieringen (till exempel anslag, ROT-liknande stöd, lägre moms)?
Vi har föreslagit utökad finansiering till stora delar av kulturarvssektorn. Det handlar till exempel om mer resurser till museum, arkiv, kulturmiljövård osv. Vi ser att både institutioner och ideella föreningar behöver goda villkor. Utöver det har vi också föreslagit förstärkning av finansiering till exempel till folkhögskolan och studieförbunden där många viktiga utbildningar för bevarande av hantverkskunnande återfinns.

3. Hur vill ni öka medvetenheten om det flytande kulturarvet genom till exempel uppdrag till berörda myndigheter?
Vi tror att det viktigaste är att vi har expertmyndigheter inom kulturarvet som kan bistå andra delar av det offentliga samhället med rätt kunskap. När det gäller just det flytande kulturarvet tycker vi det är viktigt att de berörda museerna har goda möjlighet att visa upp sina samlingar för att öka kunskapen. Vi ser också att det är en viktig del av deras uppdrag att samarbeta med föreningar och enskilda ideella krafter. Ju fler som kan involveras i bevarandet och användandet av tex museifartyg, desto mer sprids informationen i samhället.

SOCIALDEMOKRATERNA

1. Hur vill ni arbeta för en lagstiftning för att ge det flytande kulturarvet ett starkare skydd?
Det flytande kulturarvet är något som många uppskattar och som vi ska vara stolta över. Sverige är ett av de mest båttäta länderna i världen. Det finns omkring en miljon fritidsbåtar i landet och uppskattningsvis två miljoner svenskar använder båt varje år. Vi vill införa ett nationellt båtregister för att förbättra brottsuppklaringen vid båtstölder. Vi värnar också civilsamhället och dess organisationer.

2. Vilka åtgärder vill ni vidta för att öka den statliga finansieringen (till exempel anslag, ROT-liknande stöd, lägre moms)?
Vi socialdemokrater jobbar ständigt för att stärka den ideella sektorn och möjliggöra föreningsliv i alla sektorer. Vi vill se ett starkt civilsamhälle som också får ekonomiska förutsättningar från det offentliga.

3. Hur vill ni öka medvetenheten om det flytande kulturarvet genom till exempel uppdrag till berörda myndigheter?
Det flytande kulturarvet är viktigt och har en särskild roll i ett båttätt land som Sverige. Vi tror fortsatt på att stötta ideella krafter som vill bidra till att bevara och tillgängliggöra vårt kulturarv.

MILJÖPARTIET

1. Hur vill ni arbeta för en lagstiftning för att ge det flytande kulturarvet ett starkare skydd?
Det flytande kulturarvet är en viktig del av vårt levande kulturarv. Miljöpartiet vill att det ska värnas, vårdas och tillgängliggöras. Allmänheten ska kunna ta del av det som tidigare generationer skapat och det är viktigt hur vi i dag uppfattar, tolkar och för det arvet vidare.

2. Vilka åtgärder vill ni vidta för att öka den statliga finansieringen (till exempel anslag, ROT-liknande stöd, lägre moms)?
Med anledning av det vill vi i Miljöpartiet gå vidare med förslagen i Riksantikvarieämbetets utredning från 2018 som skulle ge det rörliga kulturarvet, där historiska båtar ingår, en hänsynsregel i kulturmiljölagen. Det skulle hålla fler skepp och båtar flytande genom att bland annat statliga och kommunala myndigheter ska ta hänsyn till att bevara och använda historiska transportmedel.

3. Hur vill ni öka medvetenheten om det flytande kulturarvet genom till exempel uppdrag till berörda myndigheter?
Annat stöd som Miljöpartiet föreslår här och nu är bland annat utökat stöd för Riksantikvarieämbetet som finansierar projekt som stärker möjligheter att bevara kulturarv. Vi vill också öka de generella anslagen till stödet för den ideella sektorn.”

CENTERPARTIET

1. Hur vill ni arbeta för en lagstiftning för att ge det flytande kulturarvet ett starkare skydd?
Centerpartiet är i positiva till att stärka skyddet för det flytande kulturarvet som är en del av det rörliga kulturarvet i lagstiftningen. Centerpartiet var tillsammans med andra delaktiga i tillkännagivandet till regeringen om behovet av lagstiftning för att skydda det rörliga kulturarvet. Regeringen bör arbeta vidare utifrån Riksantikvarieämbetes utredningsarbete som resulterade i denna rapport som presenterades 2018: Det rörliga kulturarvet – Förutsättningar för en lagstiftning till skydd för det rörliga kulturarvet.

2. Vilka åtgärder vill ni vidta för att öka den statliga finansieringen (till exempel anslag, ROT-liknande stöd, lägre moms)?
Centerpartiet vill framför allt underlätta för de ideella kulturarvsorganisationerna genom att minska administrationen och öka möjligheten att utveckla verksamheten generellt genom att statens bidrag i högre grad ska gå till verksamhetsstöd och i mindre utsträckning till projektstöd.

3. Hur vill ni öka medvetenheten om det flytande kulturarvet genom till exempel uppdrag till berörda myndigheter?
Att värna historiska båtar och skepp är en viktig aspekt i regleringsbrev till berörda myndigheter för att skydda det rörliga kulturarvet. Därutöver måste det göras en konsekvent tillämpning av existerande regelverk genom praxis.

LIBERALERNA

1. Hur vill ni arbeta för en lagstiftning för att ge det flytande kulturarvet ett starkare skydd?
Liberalerna ser gärna en lagstiftning och ett starkare rättsligt skydd som bättre skyddar det flytande kulturarvet, särskilt genom att säkerställa att bevarande av äldre skepp och båtar blir en integrerad del av vårt kulturarvsarbete.

2. Vilka åtgärder vill ni vidta för att öka den statliga finansieringen (till exempel anslag, ROT-liknande stöd, lägre moms)?
Liberalerna är positiva till att öka den statliga finansieringen för bevarandet av vårt kulturarv, inklusive det flytande kulturarvet. Liberalerna har i den nuvarande regeringen bidragit till att kulturarvet fått ökade resurser i statsbudgeten. ROT-avdraget kan endast användas för renovering av bostad vilket innebär att en kulturhistorisk byggnad eller möjligtvis båt som används som bostad skulle kunna godkännas för avdraget. För renovering av kulturarv finns dock andra mer relevants stöd via Länsstyrelserna och Riksantikvarieämbetet. Vi kan också tänka oss ökat ekonomiskt stöd till föreningar som vårdar kulturarvet.

3. Hur vill ni öka medvetenheten om det flytande kulturarvet genom till exempel uppdrag till berörda myndigheter?
I kommande regleringsbrev till relevanta myndigheter är vi beredda att lyfta betydelsen och förståelsen hos dessa även för det flytande kulturarvet och dess värde. En aktiv informationsspridning om båtar, skepp och båthantverk skulle kunna hjälpa till att skapa en större förståelse och uppskattning för dessa delar av vårt kulturarv.

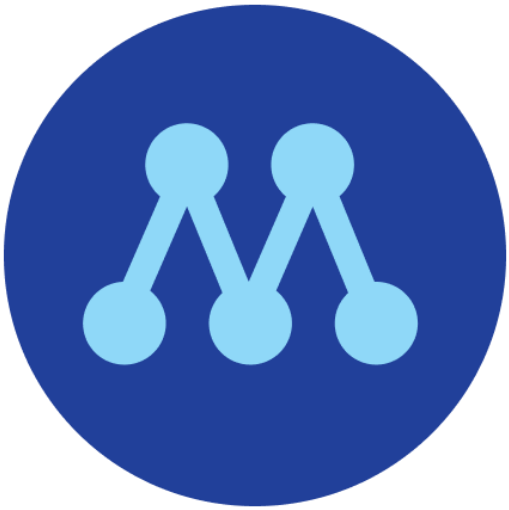

MODERATERNA

1. Hur vill ni arbeta för en lagstiftning för att ge det flytande kulturarvet ett starkare skydd?
Det flytande kulturarvet är en del av vår gemensamma historia och det är värdefullt att det bevaras för framtida generationer. Genom den statliga finansieringen till Riksantikvarieämbetet och Statens maritima och transporthistoriska museer bidrar regeringen till att detta kulturarv bevaras och brukas. Den som av eget engagemang lägger år av arbete på att hålla ett historiskt skepp och båtar flytande gör något för oss alla.

2. Vilka åtgärder vill ni vidta för att öka den statliga finansieringen (till exempel anslag, ROT-liknande stöd, lägre moms)?
Ansträngning ska löna sig även när den sker ideellt för allas skull. De som bevarar gamla skepp och båtar gör så under ekonomiska förutsättningar som är långt ifrån idealiska. Moderaterna driver på för att möjliggöra sponsrings- och gåvoavdrag inom kulturen i stort. Inom ramen för det arbetet skulle man på ett liknande sätt kunna se över utvidgade avdragsmöjligheter för bevarandearbete.

3. Hur vill ni öka medvetenheten om det flytande kulturarvet genom till exempel uppdrag till berörda myndigheter?
Det flytande kulturarvet är en del av vårt gemensamma folkminne och förtjänar att synliggöras och tas på allvar. Riksantikvarieämbetet och Statens maritima och transporthistoriska museer har idag uppdrag som kan understödja arbetet med att ytterligare öka medvetenheten om det flytande kulturarvet.

KRISTDEMOKRATERNA

1. Hur vill ni arbeta för en lagstiftning för att ge det flytande kulturarvet ett starkare skydd?
Kristdemokraterna vill att det flytande kulturarvet ges en tydligare och starkare ställning inom kulturmiljöpolitiken. Vi ser behov av att äldre, kulturhistoriskt värdefulla fartyg och båtar i högre grad erkänns och skyddas inom lagstiftningen, på ett sätt som liknar skyddet för byggnadsminnen på land. Samtidigt är det viktigt att regelverket och tillsyn utformas så att de underlättar vård, restaurering och fortsatt användning, snarare än försvårar för ideella ägare och föreningar. Ett långsiktigt bevarande förutsätter att det flytande kulturarvet också kan brukas.

2. Vilka åtgärder vill ni vidta för att öka den statliga finansieringen (till exempel anslag, ROT-liknande stöd, lägre moms)?
Kristdemokraterna vill stärka förutsättningarna för kultur och kulturarv genom en kombination av offentliga anslag och förbättrade finansieringsmöjligheter. I partiers kulturpolitiska program betonas att kulturarvet ska värnas och att staten har ett ansvar för att skapa långsiktiga och stabila villkor för kulturlivet. Kristdemokraterna vill göra det mer fördelaktigt med privata donationer till kultur, bland annat genom det föreslagna KUL-avdraget (skattelättnad för kulturgåvor) och stärka civilsamhällets roll och förbättra villkoren för ideella aktörer.

3. Hur vill ni öka medvetenheten öm det flytande kulturarvet genom till exempel uppdrag till berörda myndigheter?
För att stärka kunskap och medvetenhet vill Kristdemokraterna se tydligare uppdrag till berörda myndigheter, såsom Riksantikvarieämbetet och Sjöhistoriska museet, att inkludera det flytande kulturarvet i sina strategier, kunskapssatsningar och informationsinsatser. Vi ser civilsamhällets organisationer som centrala aktörer och vill stärka samverkan med föreningar som Båthistoriska Riksförbundet. Det är också viktigt att synliggöra och föra vidare traditionella hantverk och kunskaper, inte minst sådana som redan har ett internationellt erkännande, exempelvis den nordiska klinkbyggnadstekningen som finns upptagen på Unescos lista över immateriellt kulturarv. Samtidigt behöver arbetet ha ett helhetsperspektiv där bevarande kombineras med ansvarstagande, bland annat genom fungerande system för miljömässigt hållbar avveckling av uttjänta båtar.

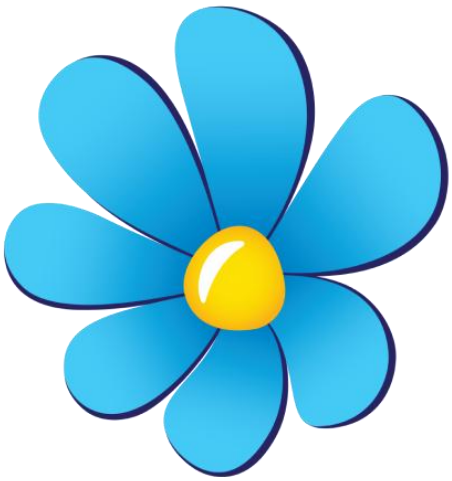

SVERIGEDEMOKRATERNA

1. Hur vill ni arbeta för en lagstiftning för att ge det flytande kulturarvet ett starkare skydd?
Sverigedemokraterna ser ett generellt behov av att se över den nuvarande lagstiftningen. Vi vill se en mer sammanhållen kulturarvslagstiftning som är övergripande och tillämpningsbar på fler områden, däribland det flytande kulturarvet. Framför allt handlar det om att se över den nuvarande lagstiftningen i syfte att inkludera och skydda fler delar av det svenska kulturarvet.

2. Vilka åtgärder vill ni vidta för att öka den statliga finansieringen (till exempel anslag, ROT-liknande stöd, lägre moms)?
Vi vill för det första stärka stödet till ideella föreningar som är med och förvaltar det svenska kulturarvet, men också införa mer riktade stöd som kan tillfalla privatpersoner, organisationer eller offentliga aktörer med ansvar för viktiga kulturarvsmiljöer. Detta är i första hand en budgetfråga, men behovet av mer träffsäkra stödinsatser till kulturarvssektorn är tydligt. Det gäller både det privat ägda kulturarvet och det som förvaltas av offentliga aktörer.

3. Hur vill ni öka medvetenheten om det flytande kulturarvet genom till exempel uppdrag till berörda myndigheter?
Det behövs generellt en ökad medvetenhet på kulturarvsområdet. I mångt och mycket handlar det om att berörda kulturarvsaktörer brett behöver synliggöra och tillgängliggöra kulturarvet. Här behöver politiken, genom myndigheter, skapa förutsättningar för att detta ska ske. Många av de satsningar vi vill genomföra handlar just om att synliggöra i syfte att skapa en större medvetenhet.